

ЦІ ЎРАТУЕ НАС БЕРАГ ЗАХОДНІ?

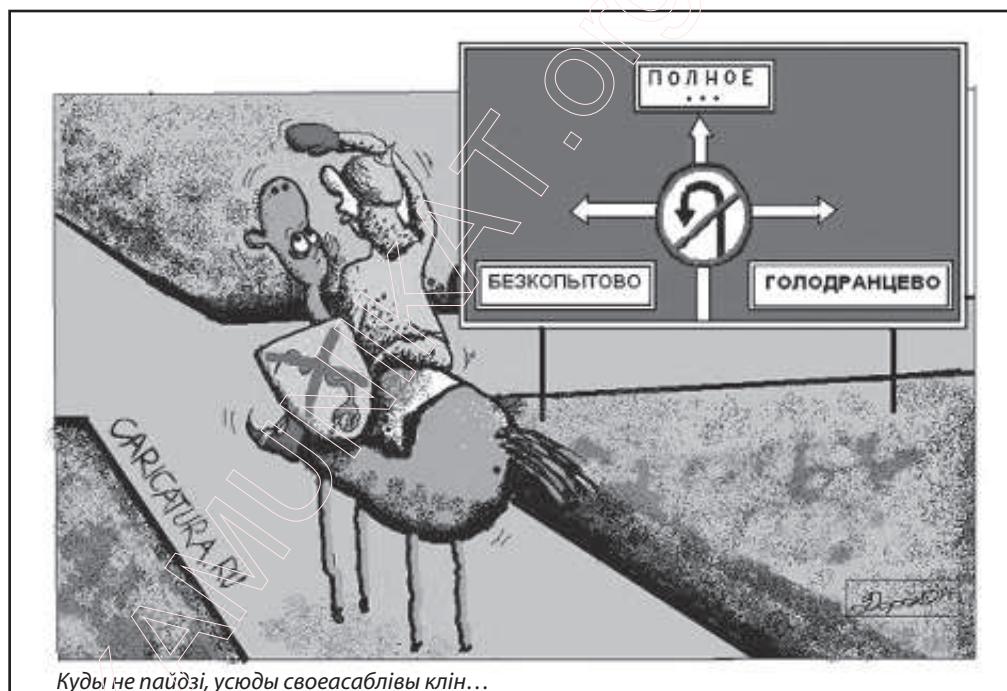
Беларускія “вярхі” пачынаюць разумець, што незалежнасць каштуе дорага. Мы пасправавалі высветліць, спазніліся з гэтым азарэннем улады альбо пакуль усё ж такі не.

“ПРАРЫЎ” У ЕЎРОПУ

Літаральна на днях у Інстытуце журналістыкі Беларускага дзяржаўнага універсітета быў адкрыты інфармацыйны пункт Савета Еўропы. На гэтай урачыстай цырымоніі ўпершыню за апошнія 13 гадоў прысутнічалі высокапастаўленыя чыноўнікі СЕ: дзеючы старшыня Камітэта міністраў Савета Еўропы, міністр замежных спраў Славеніі Самоэль Жбогар, намеснік генеральнага сакратара СЕ Мод де Бур-Букікіо, спецыяльны дакладчык па Беларусі Камісіі па палітычных пытаннях Парламенцкай асамблі Савета Еўропы Андрэя Рыгоні, наш міністр замежных спраў Сяргей Мартынаў і, што называецца, іншыя афіцыйныя асобы.

Удзяржайніх сродках масавай інфармацыі дадзены факт шматразова і з непадобным пафасам назвалі ледзь не праравам у Еўропу. Сама Еўропа ў выглядзе сваіх вышэй пералічаных важных чыноўнікаў гэты пераможна-святочны настрой Мінска падзяляе, мякка кажуцы, не цалкам. Напрыклад, Мод де Бур-Букікіо заявила, “што Беларусь павінна прадэмансстраціаць адчувальныя сігналы сваёй адданасці дэмакратычным каштоўнасцям, якіх прытырмліваюцца 47 членам арганізацыі”.

Пэўны скептыцызм еўрапейцаў у адносінах да афіцыйнага Мінска акрамя іншага праяўляецца і ў маштабе прадстаўніцтва Савета Еўропы ў беларускай сталіцы. Калі яшчэ 13 гадоў назад гаворка ішла пра адкрыццё прадстаўніцтва СЕ ў Мінску, два гаду таму

— інфармацыйнага бюро СЕ ў Беларусі, то сёння на спрабе ўсё вылілася ў больш чым сціпленькі інфармацыйны пункт СЕ на базе Белдзяржуніверсітета.

ЗАХАД ЯК ГАЛОЎНЫ ПРЫЯРЫТЭТ

Праўда, нашы ўлады на фоне шырокамаштабнага канфлікту з Расіяй, які разгарэўся не на жарт, мяркуюць, што гэты пункт — толькі пачатак буйной і плённай сумеснай працы. Аляксандар Лукашэнка ўвогуле нядаўна заявіў, што Захад для яго заўсёды з'яўляўся ледзь не галоўным прыярыйтэтам, плануючы гэтую сваю гучную заяву канвертаваць бліжэйшым часам у звонкую

заходнюю манету ў выглядзе ёўрапейскіх інвестыцый і крэдытаў. Але ці здарыцца так на самай справе?

Ужо 23 чэрвеня павінна адбыцца чарговая сесія Парламенцкай асамблі Савета Еўропы, на якой Беларусі могуць вярнуць статус спецыяльна запрошанай у названую арганізацыю. Як заўважыў “Тут і цяпер” палітолаг **Андрэй Фёдараў**, такі сцэнар цалкам верагодны: “Нам сапраўды могуць не вярнуць, а надаць гэты статус, таму што ён быў адабраны ў зусім іншага вышэйшага заканадаўчага органа краіны. Палітычны Савет ПАСЕ аднаголосна праголосаваў за тое, каб статус спецыяльна запрошанага ў ПАСЕ быў нададзены

Нацыяльнаму сходу Беларусі. Думаю, непасрэдна падчас галасавання некалькі дэпутатаў прамовяць спічы, якія выкірываюць “ганебны беларускі рэжым”, але ў цэлым верагоднасць таго, што Беларусь усё ж патрапіць у ПАСЕ, вельмі высокая. Праўда, не трэба асабліва цешыцца сябе марамі, што такім чынам мы ўхопім Бога за бараду. На самай справе, наша дэлегацыя не будзе мець права голаса, а атрымае магчымасць чатыры разы на год ездзіць у Страсбург, атрымліваць не-благая сутачныя і камандзіровачныя, а таксама раз-пораз выступаць з парламенцкай трибуны. Усё”.

Заканчэнне на стар. 3

ДА ЧАГО ПРЫВЯДУЦЬ МЯСА- МАЛОЧНЫЯ І ІНФАРМАЦЫЙНЫЯ ВОЙНЫ ПАМІЖ БЕЛАРУССЮ І РАСІЯЙ?

**АЛЯКСАНДР
КЛАСКОЎСКІ,
АНАЛІТЫК:**
“ЯК У ЛЮБОЙ
ВАЙНЕ,
ПРАЙГРАЮЦЬ
АБОДВА БАКІ”.

— Войны інфармацийныя — гэта адлюстраванне бітваў эканамічных і палітычных, якія ў свою чаргу выкліканы, можна сказаць, антаганістычнымі супэрэчнасцямі гэтых заклятых саюзікаў па цэлым шэрагу кірункаў. Да чаго яны прывядуць? У прынцыпе, пасля любой войны ніхто не выйграе. Таму што Беларусь, напрыклад, у выніку даводзіца ісці на нейкія саступкі. І так ці іначай

Расія пакрысе заціскае: усё ж такі розныя вагавыя катэгорыі. Наглядны прыклад — тое, што здарылася з беларускай цукровай галіной пасля адпаведнай войны. Пасля ўвядзення Расіяй квот на беларускі цукар было невядома, куды яго збываць. Думаю, што ўсе гэтыя войны паступова прывядуць да пагаршэння пазіцыі Беларусі. З іншага боку сваю звышзадачу — купіць прывабныя беларускія актыўы — Расія наўрад ці вырашыць. І, па-суннасці, ажыцяўіць такую цікую эканамічную экспансію. Такая небяспека ёсць, але дзякую Богу, што нарэштце беларускае кіраўніцтва ўбачыла, што на Расіі свет клінам не сыходзіцца. І цяперашні заходні трэнд, пацяпленне адносін з Еўрасаюзам даюць свой плён. Сапраўды, МВФ ужо дае крэдыты на лепшых, дарэчы, умовах, чым Расія. Лукашэнка кажа тут чыстую праіду. З'яўляюцца магчымасці для нейкага манеўравання. Іншая рэч, што палітыка “арэляў”, канечне, не лепшы варыянт, бо яна рызыкуюная. Але пытанне аб іншай стратэгіі замежнай палітыкі — гэта пытанне пра ўладу і палітычную сістэму ў Беларусі.

МІХАІЛ ЧЫГІР, БЫЛЫ СТАРШЫНЯ САВЕТА МІНІСТРАЎ:
“ПАВІННА НАСТУПІЦЬ ПЕРАМІР’Е”.

— Скупіць нашы прадпрыемствы, я думаю, расіянам ніхто не дасць. Вайна скончыцца перамір’ем у бліжэйшы час. Я думаю, беларусы папросяць адтэрміноўку і павінны будуць выкананы ўсе патрабаванні, якія былі прад’ялены Москвой. Там ёсць пытанні па кантролі за лячэбнымі прэпаратаў і малочнай прадукцыі. Для гэтага патрэбна складанае абсталяванне. І нам прыйдзецца выконваць чыста тэхнічныя патрабаванні, калі мы хочам гандляваць з Расіяй. Антыбіётыкі ў малочных прадуктах прыйдзецца фіксаваць і выпраўляць сітуацыю. Нам жа без расійскага рынку будзе дрэнна.

Здароецца, у войнах не хапае не толькі снарадаў.

**ЯРАСЛАЎ
РАМАНЧУК,
АНАЛІТЫК:**
“ЯЧШЭ ГОД
ТАКІХ “БАЯВЫХ
ДЗЕЯННЯЎ”, І АД
НАШЫХ ЗАВОДАЎ
ЗАСТАНЕЦЦА
МЕТАЛАЛОМ”.

— Калі гэтыя войны будуць працягвацца яшчэ год-два, то ад нашых прадпрыемстваў застануцца металалом і смецце. Прыватызоўваць будзе няма чаго. Тоэ, што сёння адбываецца, гэта, па суннасці, барацьба супраць айчыннай эканомікі. Варагаваць з усім, а не сябраваць. Калі краіна ў цябе мае 50 адсоткаў таварааба-

роту з адной краінай, то трэба з ёй знаходзіць агульную мову, а не гуляць у шантаж, у абліен вось такімі грознымі абрэзамі. Таму мяса-малочныя, трактарныя і іншыя войны будуць працягвацца да той пары, пакуль усе камерцыйныя, гандлёвыя, эканамічныя, геапалітычныя праблемы будуць разглядацца Беларуссю і Расіяй у адным клубку. Праблема мяса і малака павінна быць праблемай выключна камерцыйных арганізацый. І разглядацца гэтыя пытанні павінны не на ўзроўні ўрадаў і прэзідэнтаў, а суб'ектамі гаспадарання. А ў нас усё ў адным катле. Адсюль “стрэльбы” і “кулі”, а не адэкватная эканамічная рэакцыя.

ЛЕАНІД ЗАІКА, ЭКАНАМІСТ:
“ДУРНЯЎ ТРЭБА ВУЧЫЦЬ”.

— Трэба было б адбраць у нас прадпрыемствы. Калі ў нас з’явіліся свае моцныя вытворцы кшталту “Савушкіна прадукт”, то іх не пускалі нават у суседнія вобласці Беларусі. Брэстчан не пускалі ў Магілёў, магілёўцаў — у Віцебск. За гэта трэба біць па галаве. Чаму расіяне сталі да нас ставіцца з такой пільнасцю з нагоды малака? Справа ў тым, што зараз вытворчасць аднаго літра малака дае магчымасць атрымліваць да аднаго долара прыбытку. Займацца вытворчасцю малака выгадней, чым вытворчасцю нафты. Уяўляеце? Гэта першы момант. А другі момант заключаецца ў тым, што беларусы сёлета вырашылі заскочыць на расійскі рынак і на 37 працэнтаў павялічылі ў фізічным аб’ёме пастаўкі нашага малака ў Расію. З чаго гэта такая інвазія? Вось расіяне і вырашылі тармазнуць. Дурній трэба вучыць. Замест таго, каб падтрымка свае буйныя кампаніі і даць магчымасць ім развівацца, мясцовыя ўлады стрымлівалі іх у развіцці і стрымліваюць. І даюць усе падставы для расіян перакупіць гэтыя заводы ў будучыні і камандаваць у нас, што называецца, парадам.

Заканчэнне.
Пачатак на стар. 1

ЦІ ЎРАТУЕ НАС БЕРАГ ЗАХОДНІ?

Трэба заўважыць, што пры гэтым спецдакладык ПАСЕ Андрэя Рыгоні без эківокаў яшчэ ў Мінску заявіў, што наданне статуса спецзапрошанага ў Парламенцкую асамблею Савета Еўропы не трэба разглядаць як "падарунак" і што "мы просім, каб беларускім ўладам былі зроблены канкрэтныя крокі ў напрамку дэмакратызацыі краіны".

Безумоўна, кіраўніцтва нашай рэспублікі чакае ад сваёй інтэграцыі ў вядучыя еўрапейскія структуры не гэтага. Беларускі лідэр недвухсэнсоўна шматразова заяўляў, чаго ён чакае ад Еўропы: больш лёгка га доступу беларускіх тавараў на еўрапейскім рынке, буйных інвестыцый і льготных крэдытаў, памяншэння кошту віз у ЕС для шараговых і "нешараговых" беларусаў і г.д.

БОНУСЫ МОЖНА АТРЫМАЦЬ, АЛЕ...

Андрэй Фёдараў пераканаў, што ўсё гэта сапраўды можна атрымаць, прычым у даволі кароткія тэрміны: "Праўда, пры гэтым адназначна трэба будзе пайсці на палітычную і эканамічную лібералізацыю. Можна сказаць, што такая краіна, як Кітай не надта сябе абцяжарвае лібералізацыяй палітычнай, але яе сучаснаму эканамічнаму заканадаўству могуць пазайдросціць многія заходнія краіны. Аднак існуе адно "але": да сваёй ціперашняй эканамічнай мадэлі Кітай ішоў не адзін год, а сённяшняму кіраўніцтву Беларусі, якое, дарэчы, пра эканамічную лібералізацыю больш гаворыць, чым ёю рэальна займаецца, гроши і інвестыцыі з Заходу патрэбны тут і цяпер".

Тут і цяпер у лепшым выпадку мы можам атрымаць сяю долю "пірага" з праграмы "Усходнія партнёрства", якая ў грашовым вымярэнні складае на сённяшні момант каля 600 мільёнаў ёура. Да ведама: гэтыя гроши не размяркоўваюцца раўнамерна паміж усімі шасцю ўдзельнікамі згаданай праграмы. Больш за тое, па нашай інфармацыі, Беларусі "належыць" ледзь не самая меншая частка падзелу. Дый яны і не ўратуюць "беларускі эканамічны цуд", які здзімаец-

ца літаральна на вачах.

Ці ёсьць нейкія іншыя крыніцы з Заходу ці нават Усходу (акрамя Расіі, з якой мы ваюем на мяса-малочным фронце), з дапамогай якіх мы можам і далей раздаваць зняважлівія заўвагі расійскім віце-прем'ерам, што "расперазаліся" апошнім часам?

ШЭЙХАМ НЕ ДА НАС

Кандыдат эканамічных наўук, эксперт "Тут і цяпер" **Пётр Рагойша** перакананы, што няма: "У плане крэдытаў мы можам разлічаць, і гэта пацвярджае сам беларускі ўрад, выключна на расійскія і заходнія рэсурсы. З расійскімі сітуацыя зразумелая. З заходнімі таксама ўсё дастаткова ясна. Сусветны банк і МВФ выдзялілі ўжо амаль ўсё з запла-

не нятаннай сервіснай сеткі, прыстасаванне беларускай прадукцыі менавіта да расійскага рынку. І цяпер ад усяго гэтага адмаўляцца і шукаць шчасце падчас жорсткага эканамічнага крызісу ў іншых краінах? Па меншай меры, гэта недальнабачна".

Дарэчы, тое, што можа з намі адбыцца, калі "мяса-малочныя войны" з Расіяй працягнуцца далей, можна ўбачыць на прыкладзе аналагічных "баявых дзеянняў" Украіны з РФ у 2006-2007 гады. Тады, раззлаваўшыся на "аранжавую рэвалюцыю", расійскае кіраўніцтва спачатку адмовілася ад украінскай ялавічыны, а потым і ад малочнай прадукцыі. Між тым да 60 адсоткаў вырабаў з малака Украіна пастаўля-

Андрэй Фёдараў пераканаў, што статус спецыяльна запрошанага ў ПАСЕ мы атрымаем.

"малочная" экспансія можа перакінцца і на іншыя нашы рынкі, што азначае поўную эканамічную залежнасць ад расійскіх фінансава-прамысловых груп".

МОЖАМ ПАЗБЕГНУЦЬ ГЭТАГА СЦЭНАРА ДЛЯ БЕЛАРУСІ АЛЬБО НЕ?

Пётр Рагойша мяркуе, што пакуль яшчэ можам: "Выйсце ў такой сітуацыі толькі адно — паскораная інтэграцыя ва ўплывовую еўрапейскую структуру, якія зацікаўлены ў захаванні беларускай незалежнасці і могуць паскоранымі тэмпамі пайдзельнічаць у дэверсіфікацыі беларускай эканомікі. Але ці хопіць на гэта палітычнай волі нашага лідэра? Я абсалютна згодны з ім у той частцы, што расіяне цяпер хочуць за капейкі скучыць лепшыя беларускія прадпрыемствы і тым самым установіць поўны кантроль як над нашай эканомікай, так і палітыкай. Іншае пытанне, што падобную жорсткую пазіцыю ў адносінах да расійскага, пардон, пажырання трэба было займаць яшчэ 5-10 гадоў таму. У такім выпадку сённяшніх калізій не ўзнікала б".

Напамінаем, што суседнія балтыйскія дзяржавы з моманту набыцца сваёй незалежнасці ўвогуле не атрымлівалі таннага расійскага газу і па ўзору жыцця знаходзяцца куды вышэй за Беларусь, якая нарощвала свой ВУП менавіта на гэтым "дартавым" газе.

Як вядома, дартмавое і бясплатнае бывае толькі ў казках альбо пастках. А рэальная незалежнасць ва ўсе часы каштавала дорага.

ВІКТАР АЛЯХНОВІЧ.

Беларускія малочныя рэкі не цякуць больш у Расію.

наванага для Беларусі. Кітай, нягледзячы на ўсё запэўніванні нашых высокіх службовых асоб, не спяшаецца выдзяляць істотную крэдытную дапамогу нашай краіне. Як не спяшаюцца яе аказваць і арабскія шэйхі, якіх Лукашэнка "акучвае" апошнія сем гадоў. Хто яшчэ? Іран, Венесуэла. Дый яны знаходзяцца не ў лепшым эканамічнам становішчы. Памяняць рынкі збыту беларускай прадукцыі за некалькі дзён, месяцаў і нават гадоў немагчыма".

Этэ аморкаванне падзяляе яшчэ адзін эканаміст, **Сяргей Чалы**: "Да нядайнага часу мы былі "заточаны" выключна пад Расію, гандлёвыя тавараабарот з якой рос ледзь не па 50 працэнтаў у год. Мы ўкладвалі немалыя сродкі ў раскрутку сваіх тавараў у Расіі, стварэн-

ла менавіта ў Расію. Пасля заканчэння "войны" дамінуючая пазіцыя на украінскім малочным рынке занялі буйныя... расійскія кампаніі "Вім-Біль-Дан" і "Юнімілк". Сяргей Чалы лічыць, што такі сценар цалкам верагодны і ў адносінах да нас: "Хочаш не хочаш, а ў дадзенай сітуацыі мы будзем вымушаны пайсці на сусветрач "пажаданням" трох буйных расійскіх малочных кампаній — "Вім-Біль-Дана", "Юнімілка" і "Данона", якія зацікаўлены ў падпрадкаванні беларускіх малакоперапрацоўчых прадпрыемстваў. (Можа, гэта выпадкова, але мушу нагадаць, што некаторы час назад менавіта "Вім-Біль-Дан" хацеў купіць адзін з нашых вядучых малочных брэндаў — "Савушкин прадукт".) На маю думку,

БЯЗМЕЖНЫ АПЕТЬІТ

Расійскія палітыкі і пракрамлёўскія журналісты ўжо не адчуваюць замілавання ад Аляксандра Лукашэнкі. Такую выснову можна зрабіць, зыходзячы з рэакцыі на апошнія публічныя заявы кірауніка Беларусі.

Раней журналісты з Расіі пасля візітаў у нашу краіну звычайна захапляліся: "Вой, які чысцюкті Мінск! Вой, якія ёнфтыўныя ў беларусаў прамысловасць і сельская гаспадарка! Вой, як усё добра!" І нават не надта карэктыя заявы Аляксандра Лукашэнкі ўспрымалісь своеасабліва: гэта таму, што ён гранічна шчыры і кажа тое, што думае.

Аднак апошнім часам тэндэнцыі змяніліся. З Москвы ўжо раўніва паглядаюць на "найбліжэйшага хайурсніка", які, прынамсі, робіць выгляд, што вострыць лыжы на Захад. І цяпер нават тыя, хто раней цалкам падтрымліваў Лукашэнку, пачынаюць абурацца.

"Німа межаў вашаму апетыту!" — заявіў нават такі прыхільнік інтэграцыі, як Канстан-

цін Затулін у адказ на зварот па чарговыя крэдыты. Іншыя расійскія палітыкі яшчэ больш жорсткія. Уладзімір Жырыноўскі, якога Аляксандар Лукашэнка асабіста віншаваў з 60-годдзем, запатрабаваў, каб Беларусь вярнула Расіі 50 мільярдаў! А пракрамлёўскі палітолаг Глеб Паўлоўскі параўнай Аляксандра Лукашэнкі з пайночнікарэйскім лідерам Кім Чэн Ірам і спрагніраваў, што неўзабаве кіраунік Беларусі будзе прасіць прабачэння за свае антырасійскія заявы.

Што тычыцца інтэр'ю Лукашэнкі галоўным рэдактарам расійскіх выданняў, то гэты тэкст, здаецца, ужо абсмакталі з усіх бакоў. Але адзін цікавы кавалачак чамусыці застаўся па-за ўвагай, а менавіта — рэдакцыйны эпілог "Ізвестый".

Там таксама згадваецца "нерэальна чысты Мінск". Аднак захапленне асобай Лукашэнкі ды эканамічнымі поспектамі ўжо няма.

"Беларусы ўмеюць працаўца, гэта праўда, — адзначылі "Ізвестия", — аднак праўда і ў тым, што стварыць прыгожае жыццё ў межах гэтай цудоў-

най рэспублікі лягчэй, чым у маштабах вялізной Расіі. Так, у нас ёсць нафта і газ. А ў Беларусі — штогадовыя некалькі мільярдаў долараў дапамогі ад Расіі за кошт нізкіх тарыфаў на энерганосьбіты. Ёсць і празрыстая мяжа: не сакрэт жа, што экспарт у нашу краіну — грунт беларускай эканомікі".

Што тычыцца самога Лукашэнкі, то газета, галоўны рэдактар якой толькі што пабываў на прыёме ў кірауніка Беларусі, адзначае: "Са Сталінным у адной кішэні і Саланам у іншай ён, канешне, у Еўропе не жылец... Ён гэта разумее. Таму таргуеца, гуляючы ў селяніне, без правілаў, іншым часам і наогул на мяжы фолу. Конфлікт усё ўскладніў. Наперадзе момент ісціны: нагаварыў Лукашэнка шмат, але мяркуюць — па справах".

Такім чынам, ранейшага замілавання ўжо няма (а яшчэ год таму "Ізвестия" малівалі вобраз Лукашэнкі ці не выключна светлымі фарбамі). Нікога ўжо не ўражваюць клятвы ў вечным братэрстве і абязцянні легчы пад танкі, калі яны раптам пойдуць праз Беларусь — па справах".

на Москву.

Крамлю ўжо надакучыла быць дурнем у гульні "нафта ў абмен на пацалункі". Ён гатовы па-ранейшаму спансіраваць рэжым Лукашэнкі, але патрабуе ад яго канкрэтных рэчаў: палітычнай вернасці (спынення флірту з Захадам, прызнання незалежнасці Абхазіі і Паўднёвой Асесіі), эканамічных саступак (прыхватызацыі на карысць расійскіх бізнесоўцаў перспектывных беларускіх прадпрыемстваў) і ваенна-супрацоўніцтва. Абяцанкі-цацанкі, маўляў, "мы ўсё зробім, але заўтра", у разлік ужо не бяруцца.

Гэта, натуральна, не выключае рамантых эпізодаў кшталту "Лукашэнка і Мядзведзеў абдымаюцца падчас святкавання 65-годдзя вызвалення Беларусі". Аднак бакі ўжо нават не хаваюць, што праблем паміж імі багата. Лукашэнка скардзіца на Расію, што тая закрывае свой рынак для беларускіх тавараў і адмаяцца выдаваць чарговыя крэдыты. Раней у такіх выпадках хор маскоўскіх палітыкаў і журналістаў пачынаў співаць пра то, што дзеля святой справы аўяднання нічога не шкада, і кіраунік Беларусі ўрэшце атрымліваў жаданне. А цяпер — цішыня. І нават нікага спачування.

ВАЛЯНЦІН СЫЧ.

БЕЛАРУСКАЯ ВНУМАЦНЕЕ Ў МЕЖАХ... ЛІТВЫ

На гэтым тыдні ў Вільні прайшла Асамблея донараў Траставага фонду Еўрапейскага гуманітарнага універсітэта.

Мерапрыемства арганізавана з мэтай прыцягнуць дадатковыя сродкі ў Траставы фонд універсітэта і амбэркаваць далейшыя дзеянні дзеля забеспеччэння бесперайона га фінансавання ЕГУ.

Асамблея праходзіла ў прэзідэнцкім палацы ў Вільні, ёй папярэднічала сустрэча прэзідэнта Літвы Валдаса Адамкуса з прадстаўнікамі Траставага фонду ЕГУ — генеральным сакратаром Савета міністраў Паўночных краін Хальдарам Асгрымсанам, рэктарам ЕГУ праф. Анатолем Міхайлавым і сакратаром МЗС Літвы Эвалдасам Ігнатавічусам.

Валдас Адамкус адзначыў на сустрэчы, што ЕГУ мацнее і набывае вядомасць у межах Літвы, а ў будучым мае стаць універсітэтам рэгіональнага

значэння, а таксама падкрэсліў, што ЕГУ — адна з магчымасцяў збліжэння Беларусі з Еўрасаюзам. Таму падтрымка, якую мусіць атрымліваць універсітэт у выгнанні, мае асаблівае значэнне.

Гаворачы пра падтрымку ЕГУ, Хальдар Асгрымсан сказаў:

— Мы высока цінім гэты універсітэт, універсітэт у выгнанні, і разумеем, наколькі яго існаванне важнае для развіцця дэмакратыі. Таму мы рады, што можам фінансава падтрымашь яго і ганарымся гэтым.

У сваю чаргу рэктар універсітэта праф. А.Міхайлаў адзначыў істотнасць падтрымкі, якую ЕГУ атрымаў ад Літоўскай рэспублікі. "Быў час, калі я не верыў, што можна

Прэм'ер-міністр Літвы Андруш Кубілюс (на здымку злева) упэўнены, што ЕГУ спрыяле набліжэнню Беларусі да Еўропы.

перанесці універсітэт і арганізаваць працу за мяжой. Але ў Мінску мы стварылі з'яднаны, інтэрнацыянальны па сваім характары універсітэт, своеасаблівую нішу, арыентаваную на еўрапейскую інтэграцыю. Гэта было ў свой час ацэнена як пагроза рэжыму, але гэта ж і паспрыяла арганізацыі працы тут, за мяжой", — сказаў Анатолій Міхайлаў.

Высокую ацэнку дзеянасці

універсітэцкай супольнасці даў генеральны сакратар Савета міністраў Паўночных краін Хальдар Асгрымсан у сваім вітальнym слове на адкрыцці Асамблеі донараў:

Студэнты, выкладчыкі і супрацоўнікі ЕГУ могуць не ўсведамляць, што яны героі, — сказаў сп. Асгрымсан. — Але сапраўдныя героі рэдка гэта ўсведамляюць.

ЛАРЫСА ШАПАВАЛАВА

— Радзім Гаўрылавіч, як вядома, нядайна ў Беларусі стала больш на 11 акадэмікі і 24 члены-карэспандэнты Акадэміі навук. Але пры гэтым яшчэ засталіся вольнымі чатыры вакансіі акадэмікі, і пяць — члены-карэспандэнтаў. Хачу запытацца: можа, зашмат ужо ў Беларусі акадэмікі?

— Як кажуць, усё ў нашым свеце адносна. Акадэмікі ў нас недзе 80, а член-караў, калі не памыляюся, прыблізна 120. Гэта нармальная судносіны. І ўсёды так — член-караў звычайна бывае больш працэнтава на 50. Іншая справа, чаму зараз было абрана так многа акадэмікі: іх жа шэсць гадоў ужо не выбіралі!

— Вы не раз казалі, што сёння навука стала малапрэстыжная, і няшмат людзей хочуць там працаўца. Тады патлумачце: чаму некаторыя высокія чыноўнікі так ірвутца ў акадэмікі?

— У нас кандыдатамі ў члены-карэспандэнты былі зарэгістраваны генпрокурор Рыгор Васілевіч, "губернатар" Віцебскай вобласці Аляксандар Косінец і намеснік міністра эканомікі Андрэй Тур. Але ў самы апошні момант яны вымушаны былі зняць свае кандыдатуры. Згодна з пастановай презідіума Акадэміі наўк яны павінны былі атрымаць дазвол на выбары ў свайго непасрэднага кіраўніка. Але, відаць, такога дазволу яны не мелі, таму і знялі свае кандыдатуры. Хаця ў нашым статуте пра дазвол зверху нічога не напісаны...

— А чаму чыноўнікі ідуць у наўку?

— Мець званне акадэміка і член-карая даволі прэстыжна і сёння, нягледзячы на агульную сітуацыю з наўкуй.

— **Кіраўнік дзяржавы**

РАДЗІМ ГАРЕЦКІ: "ДА АКАДЭМІКАЎ НЕ ПРЫСЛУХОЎВАЮЦА..."

Вядомы беларускі вучоны-геолаг Радзім Гарецкі распавядае пра некаторыя малавядомыя моманты з жыцця беларускіх акадэмікіў.

зусім нядайна выказаў сваё незадавальненне працай вучоных. На ягоную думку, навуковыя распрацоўкі павінны прыносіць большую карысць эканоміцы...

— Я ўжо не раз казаў, што галоўнымі для акадэмічнай навукі з'яўляюцца фундаментальная напрамкі, а не прыкладныя. А зараз патрабуюць наадварот — давай

прыкладаў можна прыводзіць і прыводзіць! Таму я лічу, што чыноўнікі павінны прыслухоўвацца да вучоных. І, між іншым, акадэмікі не надта добра абыходзяцца дзяржаве. А толку з іх, наадварот, мно-га. Вось, напрыклад, геолагі адкрылі ў нас калінейня солі, з якіх Беларусь атрымлівае значную частку валюты — ад 1 да 3 мільярдаў долараў у год.

Цяжка сказаць, якая будучыня чакае Нацыянальную Акадэмію наўк.

прыкладныя, каб усе распрацоўкі непасрэдна ўплывалі на прамысловасць, сельскую гаспадарку і гэтак далей. На фундаментальная навукі сёння і грошай мала выдзяляюць. Хаця на самай справе любое адкрыццё можа быць вельмі важным і з часам можа стаць прыкладным.

На жаль, нашы чыноўнікі вельмі часта не прыслухоўваюцца да вучоных. Я па сабе ведаю. У свой час я многа працаўаў у Сібіры, Казахстане. Я і Кебічу, і Шушкевічу, а потым і Лукашэнку казаў, што варта было б паехаць туды. У той час вельмі лёгка можна было ўзяць канцэсію ці купіць якое-небудзь нафтавае альбо газавае радовішча, а цяпер можна было бы усім гэтым карыстацца. Але тады было не да мяне: вырашалі розныя палітычныя пытанні. А сёння мы едзем у Венесуэлу, Іран і іншыя краіны за гэтым жа самым!.. І такіх

У некаторых краінах пэўную частку ад гэтых грошай выдаткоўваюць на далейшае развіццё геалагічных работ. А ў нас, на жаль, такой практыкі не існуе. І геолагі зараз беднавата жывуць, мала свідруюць. Эта, канешне, дараўгі работы, але іх трэба выконваць, бо толькі так мы будзем мецьмагчы-масць адкрыць нейкое новае радовішча і г.д. Вось і напрыканцы мінулага года, калі ўрад абавязаў 2009-ты Годам роднай зямлі, якой перш-наперш займаюцца геолагі, нашы чыноўнікі ад урада і навукі прынялі, на мой погляд, вельмі неразумнае, памылковое ра-шэнне: закрылі самы магутны, самы добры Інстытут геахіміі і геафізікі НАН Беларусі. І пакінулі ў Акадэміі наўк вельмі малую колькасць наўковых спрацоўнікаў па геології

— Цікава, сярод вучонага людзей шмат забяспечаных асоб? Тых, хто амаль ні ў

чым сабе не адмаўляе, ездзіць на сучасных аўтo?

— Я такіх мала ведаю. Ёсьць некаторыя, хто спалучае прадпрымальніцтва з наўкуй. А каб на адной наўцы стаць багатым? Такіх не ведаю.

— Вы калісьці казалі, што акадэмікам плацяць каля 700 тысяч...

— Гэта вельмі прыблізная лічба, і гаворка ў дадзеным выпадку ідзе толькі пра даплату менавіта за званне. І зараз яна складае 850 тысяч. Але калі чалавек яшчэ працуе, атрымлівае заробак, то ў яго выходзіць значна больш. У той жа Радзівілі званне акадэмікам ужо даўным-даўно плацілі тысячу долараў, а сёння — і нашмат болей.

— Намеснік старшыні презідіума Акадэміі наўк Пётр Віцязь адзначыў, што склад абраных акадэмікіў і член-караў прыкметна памаладзеў. Цяпер сярэдні ўзрост акадэміка складае прыблізна 62 гады (раней быў 74). Гэта добрая тэндэнцыя, на ваш погляд?

— Так, амаладжэнне, гэта, безумоўна, добрая з'ява. Таму што ў нас таксама стараватыя і дактары, і прафесары, і нават кандыдаты наўк — у нас зусім мала вучоных да 40 гадоў. Трэба, каб былі маладзейшыя: у маладых магіз лепш "круцяцца". Хаця, калі ўвесь час мазгуеш, дык галава можа працаўца вельмі дуўга. Вось, напрыклад, Барыс Яўгенавіч Патон. Яму ўжо за 90, а ён узна-чальва Акадэмію наўк Украіны. І ў нас быў такі Давід Майсеевіч Голуб — яму 100 гадоў было, а ён усё працаўаў. Я памятаю, у Акадэміі наўк была сустрэча з Білам Клінтнанам, які наведваў Беларусь. І я толькі іду на гэту сустрэчу, а Давід Голуб ужо сядзіць у зале. Пытаяўся ў яго: "Давід Майсеевіч, а чаго Вы так рана прыйшли?" "А я прызвычаўся рана хадзіць на работу, — адказвае. — Але ж дарма час не губляю: вучу ангельскую мову". Тады яму ўжо было 80 з гакам гадоў. І ён добра ведаў нямецкую...

ПАЛІНА ПАУЛАВА,
спецыяльна для svabodaby.net.

ЧЫМ ІЕРУСАЛІМ ДА ПАМОЖА “АПОШНЯМУ ДЫКТАТАРУ ЕЎРОПЫ”?

На мінульм тыдні Беларусь з трохдзённым візітам наведаў віцэ-прем'ер і міністр замежных спраў Ізраіля Авігдор Ліберман, які сустрэўся са сваім беларускім калегам Мартынавым, презідэнтам Лукашэнкам і кірауніком прэзідэнцкай адміністрацыі Макеем. Тоё быў першы за доўгія гады прыезд у Беларусь чальца ізраільскага ўрада, які, зрешты, пакінуў па сабе шмат пытанняў.

І НАШЫМ, І ВАШЫМ

Характэрна, што ізраільскія СМИ паставіліся да візіту сваіго міністра ў Беларусь вельмі крытычна. Напрыклад, аўтарытэтная газета «Га-Арэц» палічыла, што прыезд Лібермана ў Мінск ёсць сведчанне падтрымкі з боку Іерусаліма “апошніага дыктатара Еўропы”. «Маарыў» жа прадказала, што Ліберман прапануе Лукашэнку змяніць вектар ягонай палітыкі на Блізкім Усходзе і заміж збліжэння з ворагамі Ізраілю Сірыяй і Іранам прапануе наладзіць сувязь з габрэйскай дзяржавай, якая можа стаць для Беларусі “мостам на Захад”.

Лукашэнка неаднаразова сустракаўся з прэзідэнтам Ірана Ахмадзінаждам, які, як вядома, адмаяліе Халакост і абяцаў сцерці Ізраіль з твару зямлі. Больш за тое, месяц назад у заходніх СМИ з'явілася інфармацыя, што Беларусь прадасць Ірану зроблены ў Расіі ракетныя комплексы С-300. Лукашэнка абверг гэтыя чуткі.

На сустрэчы з журналістамі Ліберман распавёў, што “іранскае пытанне” ўзыдмалася падчас перамоваў з беларускімі бокам, аднак ад наўпростай крытыкі беларускай пазіцыі ён устрымаўся. Беларускае МЗС на гэта аператрыўна адреагавала заяўай аб tym, што “беларуска-іранская супрацоўніцтва мае міралюбівы характар і не накіравана супраць трэціх краін”.

“ГЭТА НАШЫ ГАБРЭІ”

Лукашэнка сапраўды заяўіў, што Ізраіль можа ажыццяўіць падтрымку Беларусі ў нармалізацыі адносінаў з ЗША і Еўропай. “Ізраіль для нас краіна не чужая, бо там живе не адзін дзесятак тысяч наших саючыннікаў... Перасяленцы з Беларусі, нашы габрэі, — людзі асаблівія. Гэта пяшчотная, маральна нотка наших адносін, якая накладае адбітак на ўсе нашы адносіны”, — сказаў ён.

Нагадаем, у каstryчніку 2007-га на прэс-канферэнцыі для расійскіх СМИ ў Мінску Аляксандр Лукашэнка зрабіў заяву, якая ва ўсім свеце была расценена як антысеміцкая: “Калі вы былі ў Бабруйску,

Авігдор Ліберман (на здымку злева) і Сяргей Мартынаў толькі пачалі шукаць шляхі паразумення дзвюх краін.

вы бачылі, у якім стане горад? Страшна было зайсці, свінушнік быў. Гэта ў асноўным яўрэйскі быў горад, вы ведаеце, як яўрэі ставяцца да таго месца, дзе яны живуць. Паглядзіце ў Ізраіл, я вось быў...». Прэзідэнт тады мусіў апраўдацца, а галоўны рэдактар “Советскай Беларуссии” Павел Якубовіч быў накіраваны на Зямлю абяцаную залагоджваць скандал.

ЭКАНОМІКА “НЕ БЛІШЧА”

Падчас візіту многа гаварылася пра эканамічныя стасункі, якія пакуль “не блішчаць маштабам”. Гэтак у мінульм годзе тавараабарот паміж краінамі склаў усяго 68,2 млн долараў. Менавіта таму, на думку Лібермана, бліжэйшыя гады трэба прысвяціць “еканамічнаму скачку”. Натуральна, Беларусь найболыш зацікаўлена ў ізраільскіх інвестыцыях, такіх як холдынг Fishman Group, які з аナンсанаванымі 500 млн “зялёных” ёсць галоўным інвестарам будаўніцтва ў Мінску Парка высокіх тэхналогій. Аднак тэрміны будаўніцтва ўжо неаднойчы пераносіліся. Фармальная прычына — карэктроўка праектнай дакументацыі.

Пакуль самым найлепшым узорам беларуска-ізраільскага збліжэння падаецца ўвядзенне паміж краінамі бязвізавага рэжыму, што плануецца ў 2010 годзе. На першым этапе Ізраіль плануе адмену консульскага збору ў \$17.

На думку палітолага Вольфа Рубінчыка, пакуль рана казаць аб канкрэтных выніках візіту Лібермана ў Беларусь. “Сённяшнія эканамічныя стасункі ніякіх падстаў для гэтага не даюць. Што да буйных інвестыцый, то напрыканцы 2007-га ў Беларусь ужо прыязджаў ізраільскі бізнесмен Ліваеў,

які сустракаўся з Лукашэнкам і таксама гаварыў пра магчымыя капіталаўкладанні. З таго часу мінула ўжо паўтара года, але так нічога і не чуваць, — распавёў нашай газете эксперт. — Што да паляпшэння стасункаў з ЗША і Еўропай, то я ў эта не вельмі веру. Ізраіль не валодае надта вялікім уплывам на міжнароднай арэне і ніколі не быў сур'ёзным пасярэднікам у подобных сітуацыях. Таму не выключана, што прыезд Лібермана — чысты піяр-ход або за ім стаіць нешта іншае”.

ШТО ЗА ІНТАРЭСЫ Ў ЛІБЕРМАНА?

Справа ў тым, што пачынаючы з 1995 года цяперашні віцэ-прем'ер быў у Беларусі прынамсі пяць разоў у розных якасцях (больш за ўсіх ізраільскіх палітыкаў). Апошні раз ён наведаў Мінск адразу пасля выбараў у кнесет, у сярэдзіне лютага. Яшчэ не маючы статусу кірауніка МЗС, ён тым не менш сустрэўся з віцэ-спікерам беларускага парламента, новым амбасадаром Ізраіля і лідэрам габрэйскай грамады. Мажліва, за візітам спадара Авігдора стаіць нейкія асабістыя інтарэсы?

Відавочна, што паміж Лукашэнкам і Ліберманам ёсць нейкая “палітычная сімпатыя”. Вольф Рубінчык распавёў нам, што яшчэ падчас візіту ў Ізраіль у 2000 годзе ён размаўляў з тагачаснымі памочнікамі Лібермана, якія выказвалі захапленне прэзідэнтам Беларусі. “Нам бы такога прэзідэнта, як у вас!” — пайтаралі яны.

Дадамо, што ў 2004 годзе менавіта Ліберман, тагачасны міністр транспарту, дамогся фінансавання ў ўзnaўлення ў Мінску ізраільскай амбасады, закрытай у выніку бюджетных скарачэнняў.

ЯЗЭП ШЧАБЛОУСКИ.

“НОВУЮ ДРУЦЬ” ПРАВЕРКІ ДЗЯРУЦЬ...

На гаспадарку ААТ “Новая Друць”, што ў Бялыніцкім раёне, калісці магілёўскага флагмана сельскагаспадарчай галіны, літаральна пасыпаліся праверкі з самых розных бакоў.

Кантралёры з абласных ведамстваў — Кантрольна-рэвізійнага ўпраўлення і Камітета дзяржаўнага кантролю. Яны, паводле інфармацыі (пакуль неафіцыйнай), выявілі шмат парушэнняў у фінансава-гаспадарчай дзейнасці.

Парушэнні адносяцца да таго часу, калі кіраўніком “Новай Друці” быў спадар Ігар Бондарай.

А змяніў яго на дырэкторскім месціку вядомы ў вобласці “змагар з карупцыяй”, былы старшыня Клімавіцкага райвыканкама Уладзімір Канавалаў. Ён якраз перад новым прызначэннем выйшаў на волю са Шклоўскай калоніі, дзе “за перавышенне службовых паўнамоцтваў у перыяд кіравання Клімавіцкім раёнам” правёў больш за два гады. Аб тым, чаму ў такую вядомую гаспадарку, як “Н. Друць”, не знайшлося больш празрыстага чалавека, іншая гаворка. Зараз не пра тое. Тым больш што, як кажуць спецыялісты гаспадаркі, менавіта новы кіраўнік адразу ж сам і выявіў шэраг недахопаў. Ён устанавіў, напрыклад, што са справа здачы знікла значная колькасць збожжа, у той час як вялікая колькасць яго была прададзена камерцыйнай структуры. Грошы, праўда, за гэту гаспа-

дарча-гандлёвую аперацыю на рахунак “Новай Друці” не паступілі... Недзе згубіліся па дарозе. Цяпер, дарэчы, іх ча-каюць непасрэдна ад былога дырэктара, які падпісаў паперы на аперацыю. З яго вырашаніем спагнаць на карысць гаспадаркі 15 мільёнаў рублёў.

На жаль, рашэнне надта спазнілася, бо з-за недахопу ўласнага збожжа навадруцкіх каровак зімой кармілі сенажом і канцэнтратамі, якія везлі ажно з Брэсцкай вобласці. Любы да-сведчаны ў сельскай гаспадарцы чалавек можа лёгка ўяўіць себе, у які сабекошт сталася гаспадарцы прадукцыя яе жывёла-гадоўчай галіны. Такая вось “гаспадарчасць” праз зняжэнне заробкай і іншую вымушаную эканомію пачала відавочна пра-яўляцца вясной. У гэты ж час (па выпадковым супадзенні?) дырэктар гаспадаркі спадар Канавалаў трапіў у абласную балыніцу ў выніку нападу на яго ў пад'ездзе ўласнага дома невядомых хуліганаў. Кіраўнік “Новай Друці” зараз пракацівіць курс лячэння, а хуліганы пакуль не злоўлены...

Спадар Рыгор Кастусёў, вядомы ў краіне грамадскі і палітычны актыўіст, старшыня абласной арганізацыі БНФ, напрыканцы 80-х гадоў быў дырэктарам саўгаса

Перад сельскімі жыхарамі часта па розных прычынах ставяць “кірпіч”.

“Іскра” Бялыніцкага раёна. Ён таксама добра ведае і “Новую Друць”, бо родам з тых краёў і ў свой час калі пяці год адпрацаваў у згаданай гаспадарцы галоўным інжынерам. Мы папрасілі яго пракаменціраваць тое, што пададзена вышэй.

— Нядайна я наведаў вёску Стараселле, цэнтр “свайго” былога саўгаса “Іскра”. То, што там убачыў, вельмі ўразіла. Нават зянтэжыла і напалохала. У выніку так званага аўяднання “Іскры” з “Новай Друццю” (а яны зусім не суседзі, паміж імі ці не 30 кіламетраў) мае быўня падначаленны і паплечнікі па справе апынуліся ў жахлівым становішчы. Гэта людзі, якія заўсёды ўмелі і хацелі праца-ваць. Цяпер жа яны кінутыя на ўласны роспач і асуджаны на бадзянне без справы. Бо аўяднанне гаспадараў не даведзена да канца, а цягнецца яно ўжо амаль 3 гады. Бывае,

што трактарыстам, якія спраўна выходзяць на працу, на дзень дастаецца 20 літраў дызельнага паліва. Якую тут сур’ённую гаспадарчу задачу выконваць?! Каб яны асабліва не чапляліся да тутэйшага начальніства, ім плацяць нейкі сціплы заробак, за які майм быўным паплечнікам і выдатным трактарыстам, як яны прызналіся, сорамна пе-рад сем’ямі. Туташнюю зямлю адпісалі новай гаспадарцы, а іх пакінулі без прыстойнай тэхнікі, і без зямлі. Не думаю, што такая вось палітыка на зямлі ад-павядае дзяржаўным клопатам або сельскай гаспадарцы!

...А тым часам праверкі ў ААТ “Новая Друць” працягваюцца. Усе тут адчуваюць сябе ў вялікай напрузе і “сядзяць на нервах”. Не так даўно, напрыклад, адну з супрацоўніц бухгалтэрый з працоўнага месца забрала машына хуткай ме-дычнай дапамогі.

СЯРГЕЙ СЕМЯНОВІЧ.

АГРАТУРЫЗМ НА СТАРАДАРОЖЧЫНЕ ПАДЫМАЕ... ЧЭЧЭНЕЦ

Імя гаспадара гэтага аб'екта вясковага турызму, які знаходзіцца ў вёсцы Барбераўка Старадарожскага раёна, складана вымавіць беларусу. Зайналбек Матаев першы сярод сваіх землякоў адкрыў аграсядзібу на сваёй дачы і збіраеца стаць першым, хто будзе легальна займацца вытворчасцю знакамітай на ўесь свет старадарожскай самагонкі.

Афіцыйнае адкрыццё сядзібы адбудзеца ў ліпені, а пакуль яе гаспадар з характэрнай усходнім гасціннасцю прымае гасцей бясплатна. “Бацька мой казаў: “Пакуль прымаеш гасцей, у доме ўсё вядзеца, а як няма гасцей — няма і пачастунку”, — гаворыць спадар Зайналбек. — Нічога складанага ў гэтым бізнесе для мяне няма. Я люблю гатаваць, люблю стасавацца з людзьмі”. Заніца “зялёным” турыз-

мам старадарожскому прадпрымальніку прапанавалі знаёмыя, якія адпачывалі ў яго на дачы. “Я не разумеў, што гэта та-кое, — успамінае гаспадар. — Потым падехаў у Пухавіцкі раён, дзе сядзібу зрабілі ў чыстым полі і кажуць, што адпачынак карыстаецца попытам. А ў нас тут і возера, і лес...”. Старадарожскія краявіды ваяць на сядзібу Матаева гасцей не толькі з ваколіц, але і з Польшчы, Германіі, Узбекістана і Расіі. Яны з задавальненнем парацаца ў лазні, збіраюць грыбы і ягады, ловяць рыбу, частуюць калдунамі і блінамі з мачанкай. Сядзіба “Барбераўка”, напэўна, адзіная ў Беларусі, дзе акрамя беларускіх страйў вам прapanаную візітoўку чэчэнскай кухні — жыжыг-галнаш, аналаг каўказскага бесбармака (бараніна з галушкамі).

Для развіцця бізнесу Зайналбек Матаев узяў ільготны крэдыт, на які будзе трэці дом на тэрыторыі сядзібы з рускай печкай і камінам. Плануе адкрыць більярд, абзавесці авечкамі і конямі, а таксама памочніцай. “Я ўпэўнены, што ад кліентаў адбою не будзе, — кажа гаспадар сядзібы. — Нават мае дарослыя дочки, якія раней аддавалі перавагу рэстаранам, сёння любяць адпачываць у сельскай мясцовасці. Моладзь, якая жыве і працуе ў гарадах, хача ён выхадны імкненіца на прыроду. Тым больш што падчас фінансавага крызісу аграсядзіба, бадай, адзін з недарагіх і даступных варыянтаў адпачынку”. Паводле папярэдніх падлікі спадара Матаева, двухдзённы адпачынак на яго сядзібе будзе каштаваць прыкладна 50 долараў з чалавека.

ЗАБЫТАЕ СЛОВА “ГОНАР”

Другая сусветная вайна доўжылася чатыры гады. І вось ужо амаль шэсцьдзесят пяць гадоў запар не сціхаюць жарсці вакол яе вынікаў, а таксама прычын. На сайдзе Міністэрства абароны Расіі ў раздзеле “Гісторыя супраць ілжы і фальсіфікацыі” з’явіўся тэкст, з якога вынікае, што быццам за развязванне вайны ў 1939-м нясе адказнасць Польшча.

Аўтар тэкstu пад назвай “Выдумкі і фальсіфікацыі ў ацэнках ролі СССР напярэдадні і ў пачатку Другой сусветнай вайны”, кандыдат гістарычных навук, палкоўнік Сяргей Кавалёў, сцвярджае, што Германія цалкам слушна адзягавала на адмову Польшчи выкананец патрабаванні Гітлера. Палкоўнік піша: “Усе, хто непрадузята вывучаў гісторыю Другой сусветнай вайны, ведаюць, што яна пачала ся з-за адмаўлення Польшчы задаволіць германскія прэтэнзіі”. На думку аўтара, “яны былі вельмі памяркоўнымі: уключыць вольны горад Данцыг (цяпер Гданьск) у склад Трэцяга рэйха, дазволіць пабудову экстэрнітэрыяльных шасэйнай і чыгуначнай дарог, якія б злучылі Усходнюю Прусію з асноўнай часткай Германіі”. Толькі і ўсяго. Варшаву, паводле Кавалёва, падвялі “несувімернай амбіцы” і “небагрунтованыя ілюзіі”. Таму падпісанне СССР і Германіяй акта аб ненападзенні і ўвод савецкіх войскаў у Польшчу былі непазбежнымі і неабходнымі.

Пасля таго, як на гэты тэкст звярнула ўвагу расійская, а ўслед за тым, натуральная, і польская прэса, Міністэрства

На адкрыці мемарыяльнага комплексу ва ўрочышчы Катынь побач са Смаленскам, прысвечанага памяці некалькіх тысяч польскіх афіцэраў, расстраляных тут НКУС у 1940 г.

абароны РФ адхрысцілася ад публікацыі. Яго прадстаўнік заяўіў, што артыкул надрукаваны, маўляў, у парадку дыскусіі. Праўда, іншых пунктаў погляду на гісторыю на сайдзе МА чамусьці пакуль не з’явілася.

Між тым палкоўнік Кавалёў “забыў” згадаць адну важную рэч. 5 траўня 1939 года з адказам на “памяркоўны” ультыматум Гітлера ў сейме выступіў міністр замежных спраў Польшчи Юзэф Бек. Яго выступ стаў прыкметнай падзеяй не толькі ў тагачаснай Польшчы, але і ва ўсёй даваеннай Еўропе.

(Дарэчы, сёлета 30 мая ў польскім сейме адбылася жывая рэканструкцыя тae знакамітай падзеі з удзелам акцёраў.)

Такім чынам, 65 гадоў на-

зад Юзэф Бек у прысутнасці дыпламатычнага корпуса і шматлікіх журналістаў (вялася таксама наўпроставая радыётрансляцыя прамовы) заяўіў: “Мір з’яўляецца рэччу каштоўнай і патрэбнай. Наша пакаленне, стомлене войнамі, напэўна, заслугоўвае міру. Але мір, як і ўсе справы гэтага свету, мае сваю цану. Высокую, але дакладную. Мы ў Польшчы не ведаем паняцця “мір любой цаной”. І скончыў сваю прамову Бек словамі, якія назаўсёды ўвайшлі ў гісторыю: “У жыцці людзей, народу і краіны ёсьць толькі адна бяспечнна рэч. Гэтай рэччу з’яўляецца гонар”. Словы Бека патанулі ў авацыях дэпутатаў і прысутных журнalistau. Кіроўцы трамваяў у Варшаве арганізавалі стыхійную мані-

фестацыю ў падтрымку міністру замежных спраў Польшчы. Ля будынка міністэрства ў той дзень сабралася каля дваццаці тысяч чалавек...

Але тыя слова Бека мелі, акрамя сімвалічнага, і канкрэтны сэнс. Польскі ўрад на той момант не толькі дамовіўся з Англіяй аб узаемнай падтрымцы ў выпадку вайны, але вёў перамовы з СССР. Ужо 10 мая ў Варшаву праездам прыбыў намеснік міністра замежных спраў СССР Уладзімір Пацёмкін. У размове з ім Бек заявіў, што інфармацыя пра меркаваную змову паміж Польшчай і Германіяй супраць Савецкага Саюза не адпавядзе рэчаіснасці. У адказ Пацёмкін запўніў, што ў выпадку нападзення на Польшчу з захаду яна можа разлічваць на прыхільнасць Савецкага Саюза. Адразу пасля тae размовы ў Варшаве быў акрэдytаваны савецкі пасол Мікалай Шаронаў (два гады гэтая пасада заставалася вакантнай), які перадаў польскому міністру ад міністра замежных спраў СССР Молатава запэўніванне ў жаданні працягваць мірныя перамовы з Польшчай.

Усяго праз некалькі месяцаў, 23 жніўня 1939-га, былі падпісаны Пакт Молатава-Рыбентропа і сакрэтныя пратаколы да яго, паводле якіх Сталін і Гітлер падзялілі паміж сабой Прыбалтыку, Польшчу і Бесарбію. Адным з вынікаў гэтай злачыннай змовы стала Катынь — расстрэл НКВД у 1940 годзе тысяч польскіх афіцэраў (сярод іх былі і беларусы). Акрамя ўсяго іншага, гітлераўскі рэйх выйшаў непасрэдна на мяжу СССР.

Словы “гонар” адсутнічала ў лексіконе Сталіна і іншых савецкіх правадыроў.

Здаецца, і сёння гэтае слова невядомае палітыкам, а таксама рознага рангу гісторыкам у мундзірах.

МАКСІМ ПЕШКА.

**КАЛІ ВЫ ХОЧАЦЕ ЧЫТАЦЬ НАШУ ГАЗЕТУ Ў ІНТЕРНЭЦЕ І Ў PDF-ВЕРСII,
ЗАХОДЗЬЦЕ НА САЙТ WWW.SVABODABY.NET.**

**КАЛІ ВЫ ХОЧАЦЕ АТРЫМЛІВАЦЬ PDF-ВЕРСIU ГАЗЕТЫ,
ПАВЕДАМЦЕ НАМ НА E-MAIL info@svabodaby.net ВАШ ЭЛЕКТРОННЫ АДРАС.**